

**UCHWAŁA NR LIV/770/22
RADY MIEJSKIEJ W KLUCZBORKU**

z dnia 21 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kluczbork na lata 2023-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2022 poz. 559 z późn.zm.) i art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021 r. poz. 1119 z późn.zm.), Rada Miejska w Kluczborku uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kluczbork na lata 2023-2024 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kluczborka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kluczborku

Janusz Kędzia

Załącznik do uchwały Nr LIV/770/22
Rady Miejskiej w Kluczborku
z dnia 21 grudnia 2022 r.

**Gminny Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii dla Gminy Kluczbork
na lata 2023-2024**

KLUCZBORK

ROZDZIAŁ I - WPROWADZENIE

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla Gminy Kluczbork, zwany dalej „Programem”, określa strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Realizacja Programu zakłada współpracę różnych podmiotów, instytucji i osób fizycznych działających w obszarze profilaktyki uzależnień. Potrzeba współdziałania jest niezbędna zwłaszcza w obszarze ograniczania dostępności do alkoholu.

Program jest zapisem działań, które w latach 2023 – 2024 realizowane będą w ramach zadań własnych w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Program uwzględnić będzie także problematykę i działania profilaktyczne w odniesieniu do uzależnień behawioralnych.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnie z którymi zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności tworzenie warunków doprowadzenia działalności wychowawczej, profilaktycznej i informacyjnej, ograniczenie dostępności do alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu, narkotykom oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Program opracowano zgodnie z wytycznymi zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, dotyczącymi obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Szkodliwe używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje szkody zdrowotne i społeczne takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie.

Problemy związane z alkoholem oraz innymi substancjami psychoaktywnymi powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo.

Koniecznym staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków, oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, by działania te podejmowane były już na poziomie lokalnym.

Wszelkie działania redukujące tego typu szkody i zapobiegające powstawaniu problemów stanowią podstawę do przywracania równowagi zdrowotnej i społecznej osoby uzależnionej oraz innych współuzależnionych.

Doświadczenia pandemii koronawirusa w latach 2020-2022 pokazały, że wiele działań Programu może być realizowanych również w formie zdalnej z wykorzystaniem narzędzi i komunikatorów internetowych oraz telefonu.

ROZDZIAŁ II – PODSTAWY PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości.

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz.1956 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz.1057 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz.176 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz.2268 z póź.zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz.1249),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 - 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956).

ROZDZIAŁ III – OPIS ZJAWISKA PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI

AD.1. UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) wskazuje na trzy ważne obszary oddziaływań profilaktycznych w ramach przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu - **uniwersalne, selektywne, ukierunkowane**. Podział ten uzależniony jest od grupy odbiorców i rodzaju przekazywanego oddziaływania.

Oddziaływania uniwersalne adresowane są do wszystkich osób w danej grupie społecznej:

- **zakazy dotyczące używania alkoholu**, na przykład w miejscu pracy, w akademikach, w innych miejscach użyteczności publicznej,
- **przepisy i regulacje prawne**, np. karanie za jazdę pod wpływem alkoholu, karanie opiekunów dzieci będących pod wpływem alkoholu,
- **kampanie informacyjne dotyczące**: powstrzymywania kierowców będących pod wpływem alkoholu i nie podróżowania wspólnie z nimi, korzystania z innych środków lokomocji wybierając się na imprezy, którym towarzyszy alkohol,
- **programy edukacyjne** dotyczące: wysokiej szkodliwości alkoholu spożywanego przez kobiety ciężarne, kierowców, sprzedawców alkoholu, nastolatków mogących ulegać presji koleżeńskiej, nauczycieli i opiekunów, którzy w swojej pracy spotykają nastolatków i rodziny narażone na ryzyko nadużywania,
- **warsztaty i szkolenia** wzmacniające czynniki chroniące przed uzależnieniem i redukujące wpływ czynników ryzyka nadużywania alkoholu, szczególnie zajęcia podnoszące poziom kompetencji społecznych.

Oddziaływania selektywne adresowane do osób będących w grupie ryzyka:

- **prowadzenie zajęć edukacyjnych, warsztatowych** pomagających identyfikować trudności psychologiczne, społeczne oraz szkolenia podnoszące umiejętności psychospołeczne,
- **programy adresowane do osób będących w grupie ryzyka**:
– osoby z rodzin, w których dochodziło do nadużywania alkoholu i do zachowań przemocowych;

- osoby będące po pierwszych ryzykownych zachowaniach związanych z nadużywaniem;
- środowiska społeczne, takiej jak studenci, kibice, zawody o wysokim poziomie narażenia na czynniki stresogenne (służby pomocowe, lekarze, policjanci, żołnierze);
- członkowie rodziny doświadczonej chorobami psychicznymi;
- osoby doświadczające dolegliwości związanych np. z depresją, chorobą afektywną dwubiegunową, schizofrenia, zaburzeniami osobowości,
- osoby wychodzące z ośrodków odosobnienia (np. zakłady karne, zakłady poprawcze, zamknięte oddziały lecznicze).

Oddziaływania ukierunkowane adresowane są do osoby, która doświadczyła problemów związanych z nadużywaniem:

- **spotkania konsultacyjne** z lekarzem, psychologiem, terapeutą, pracownikiem socjalnym,
- **identyfikowanie czynników ryzyka** (w środowisku, w stylu życia) prowadzących do nadużywania i przeciwdziałanie występowaniu tych czynników (stosowanie strategii ochronnych),
- **poszerzanie świadomości** ryzyka problemu,
- **praca nad przekonaniami** dotyczącymi alkoholu i picia,
- **wzmacnianie indywidualnych czynników chroniących:**
 - wzmacnianie samooceny,
 - wzmacnianie wewnętrznej motywacji,
 - zmiana stylu życia,
 - poprawa relacji interpersonalnych,
 - podnoszenie poziomu inteligencji emocjonalnej,
 - rozwój umiejętności radzenia sobie z emocjami prowadzącymi do nadużywania,
 - poszukiwanie wsparcia w sytuacjach kryzysowych,
 - unikanie sytuacji wyzwalających używanie alkoholu,
- **wzmacnianie dotychczasowych korzystnych sposobów radzenia sobie.**

Rodzaj stosowanych oddziaływań profilaktycznych powinien uwzględniać wiele różnych czynników:

- Odpowiednie zaadresowanie programu profilaktycznego. Zaadresowanie pełnej strategii ukierunkowanej do osób, szczególnie uczniów, którzy nie mieli styczności z alkoholem, może wywołać niekorzystny efekt nadmiernego zainteresowania. Natomiast adresowanie strategii uniwersalnych do osób, które nadużywają alkoholu z dużym prawdopodobieństwem spowoduje odrzucenie i zdewaluowanie tych informacji przez uczestników programu. Najczęstszym problemem w realizacji programów profilaktycznych, szczególnie w szkołach gimnazjalnych, jest rodzaj grupy docelowej. W klasie objętej jednym programem profilaktycznym znajdują się z reguły uczniowie przynależni do dwóch lub nawet trzech różnych grup (osoby przed inicjacją, po inicjacji lub z rodzin problemowych oraz osoby nadużywające), gdzie każda z tych grup powinny być objęta oddziaływaniem zupełnie innej strategii.
- Programy powinny mieć zbadaną podstawę naukową, przyznaną rekomendację i certyfikację.
- Najskuteczniejsze programy polegają na systemowym podejściu (objęcie profilaktyką wszystkich osób z otoczenia grupy ryzyka (kolegów, nauczycieli, wychowawców, rodziców i innych opiekunów uczniów).
- Odpowiednie przygotowanie interwencyjne i motywacyjne opiekunów, rodziców i nauczycieli.
- Programy posiadające co najmniej 100-150 godzin szkoleniowych, podlegających specjalistycznej superwizji.
- Badanie potrzeb danej grupy i ewaluację skuteczności po zakończeniu programów.
- Popularyzowanie zdrowego stylu życia oraz wzmacnianie kompetencji społecznych.

Dbłość o zbudowanie dobrych relacji opartych na zaufaniu wobec osób, które mogą udzielić wsparcia i pomocy, w środowisku objętym profilaktyką.

AD.2 UZALEŻNIENIE OD NARKOTYKÓW I ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną, charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji.

W języku potocznym termin "uzależnienie" jest stosowany głównie do osób, które nadużywają narkotyków, leków, alkoholu, czy papierosów. W szerszym kontekście może odnosić się do wielu innych zachowań np.: gier hazardowych, seksu, oglądania telewizji, korzystania z telefonu czy Internetu, czyli tzw. uzależnień behawioralnych.

„Narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie”.

Mówiąc o stosowaniu środków psychoaktywnych, możemy mieć na myśli różne grupy użytkowników, w zależności od częstotliwości stosowania rozmaitych środków, czy też w zależności od wchodzenia w poszczególne fazy uzależnienia wyróżniamy:

1. okazjonalne używanie narkotyków - eksperymentowanie jest to zażywanie sporadyczne, przy okazji np. imprezy, które nie doprowadziło jeszcze do trwałego uzależnienia.
2. problemowe używanie narkotyków jest rozumiane jako długotrwałe używanie narkotyków (substancji nielegalnych), które powoduje u osoby używającej poważne problemy natury zdrowotnej i społecznej.

Ta podstępna choroba przebiega podobnie u wszystkich uzależnionych. Rozwija się i postępuje, przechodząc przez kolejne fazy, począwszy od pierwszych eksperymentów, aż do chronicznego zażywania i całkowitej destrukcji. Nie leczona prowadzi do całkowitej utraty kontroli nad zażywaniem i życiem.

Wczesne leczenie narkomanii daje większą szansę na zatrzymanie choroby. Terapia pozwala zatrzymać postęp choroby i zdobyć umiejętności niezbędne do trzeźwego życia.

AD.3. UZALENIENIA BEHAWIORALNE

Uzależnienia behawioralne to nowa grupa uzależnień psychicznych, które wiążą się z nałogowym wykonywaniem pewnych przyjemnych czynności. Ich realizacja prowadzi do krótkotrwałego uczucia euforii i ulgi, po czym pojawia się jeszcze silniejsza potrzeba ich powtórzenia. Prowadzi to do błędnego koła uzależnienia.

Przykładami najczęstszych uzależnień behawioralnych są zakupoholizm, fonoholizm, pracoholizm oraz patologiczny hazard. Ale to przykłady uzależnień, które najczęściej może spotkać u osób dorosłych. Niestety wśród dzieci i młodzieży również coraz częściej dochodzi do uzależnień od telefonu, gier komputerowych, aplikacji. Niejednokrotnie nie jesteśmy sami w stanie stwierdzić czy my lub nasi najbliżsi mamy problem.

Uzależnienie od wykonywania danej czynności pojawia się w momencie, gdy towarzyszy jej wewnętrzny przymus lub silne pragnienie jej rozpoczęcia i jak najdłuższego kontynuowania. Cechą charakterystyczną uzależnienia (każdego rodzaju) jest narastanie trudności w kontrolowaniu zachowań z nim związanych oraz zwiększenie tolerancji (czyli wewnętrznej potrzeby coraz większej częstotliwości podejmowania czynności uzależniającej). W momencie, gdy czynność zostanie przerwana lub możliwość jej wykonywania zostanie ograniczona, pojawiają się niepożądane objawy abstynencyjne, inaczej odstawienne. Do takich objawów należą zaburzenia fizjologiczne ze strony organizmu, np. nadmierna potliwość, drżenie rąk, bóle głowy czy bezsenność. Dołączyć się mogą także problemy natury psychologicznej, takie jak zachowania agresywne, rozdrażnienie, nasilony lęk, wstyd czy poczucie winy. Co ważne, osoba, której dotyczy uzależnienie, powtarza dane zachowanie pomimo świadomości, że jest ono niezdrowe, a nawet niebezpieczne dla jej funkcjonowania w sferze zawodowej, rodzinnej czy psychiczno-społecznej. Przez wiele lat trwania w uzależnieniu odrzuca negatywne opinie otoczenia na temat negatywnych konsekwencji nałogu. Osoby uzależnione często nieświadomie kreują wiele różnych złudzeń na temat swojego życia oraz zachowania, powoduje to niestety zmniejszenie chęci do zmiany swoich szkodliwych nawyków. Szczególnie często uzależnienia behawioralne dotyczą dzieci oraz młodzieży. Jednym z częstszych takich zaburzeń jest nałogowe korzystanie z zaawansowanych technicznie urządzeń do wymiany danych, takich jak komputery i smartfony.

Walka z uzależnieniem behawioralnym zależy w głównej mierze od woli i motywacji osoby uzależnionej. Leczenie jest terapią długotrwałą, trudną, niejednokrotnie nieskuteczną.

Przede wszystkim stosowana jest terapia poznawczo-behawioralna oraz dialog motywujący.

Celem psychoterapii jest analiza zachowań lub sytuacji, które sprzyjają podejmowaniu danego zachowania, następnie zmiana szkodliwych nawyków oraz nauka nowych, skutecznych metod radzenia sobie z problemami i emocjami. Najczęściej łączy się terapię indywidualną, grupową oraz rodzinną.

Często stosowaną metodą jest także farmakoterapia – jej celem jest stabilizacja nastroju lub redukcja depresji, która może towarzyszyć uzależnieniom.

Do najważniejszych strategii profilaktycznych w odniesieniu do uzależnień (w tym do uzależnień behawioralnych) należą:

1. Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci;
2. Rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów.

Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dziecka i kompetencji wychowawczych rodziców stanowi przeciwwagę dla podstawowych czynników ryzyka uzależnień, takich jak: braki w zakresie metod radzenia sobie ze stresem i negatywnymi emocjami, nieumiejętność podejmowania decyzji, problemy z nawiązywaniem relacji, niska samoocena. Z drugiej strony rozwijanie kompetencji rodziców w zakresie komunikacji z dzieckiem, stawiania wymagań i ich egzekwowania, a także uświadamianie rodzicom, dlaczego tak ważne jest spędzanie czasu z dzieckiem, co można w tym czasie robić itd. – to działania mające pozytywny wpływ na funkcjonowanie młodych osób w środowisku rodzinnym.

ROZDZIAŁ IV - CELE PROGRAMU

Celem głównym Programu jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy rodzinnej oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Cele te będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

1. **Profilaktyki uniwersalnej** – adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy Kluczbork (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zachowani związanych z uzależnieniami behawioralnymi.
2. **Profilaktyki selektywnej** – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
3. **Profilaktyki wskazującej** – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia, redukcja szkód.
4. **Terapii** – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.
5. **Rehabilitacji** – readaptacja społeczna poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne.

Program został sporządzony w oparciu o opracowaną w drugim kwartale 2022 r. diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych. Obejmuje on podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Kluczbork wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska: dorośli, dzieci i młodzież szkolna, nauczyciele.

Głównymi celami strategicznymi są;

- 1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych narkotycznych i zmniejszanie już istniejących.**
- 2. Doskonalenie sposobów przeciwdziałania negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i narkotyków .**

Dla osiągnięcia zamierzonych celów należy w sposób *systematyczny i długofalowy* realizować następujące zadania :

Zadanie I - Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

Realizacja wymienionego zadania może odbywać się w szczególności poprzez:

1. Wspieranie placówek leczenia uzależnienia poprzez:
 - doposażenie placówek lecznictwa odwykowego,
 - zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówce,
 - dofinansowywanie kształcenia pracowników placówek.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

2. Finansowanie programów terapeutycznych i rehabilitacyjnych przeznaczonych dla osób uzależnionych i ich rodzin uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ:

- a) indywidualna psychoterapia osób uzależnionych (podstawowa i pogłębiona),
- b) programy terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniami,
- c) programy pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób doświadczających przemocy i osób stosujących przemoc domową,

- d) prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz punktów pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych problemem uzależnień.

W punktach konsultacyjnych oraz punktach pomocy psychologicznych pomoc będą mogli znaleźć osoby uzależnione od alkoholu, środków psychoaktywnych oraz innych uzależnień behawioralnych.

Zadania te są realizowane w ramach redukcji szkód, leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych oraz ich bliskich zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

3. Przekazywanie środków publicznych podmiotom prowadzącym działalność leczniczą przez jednostki samorządu terytorialnego.

Zadania te są realizowane w ramach redukcji szkód, leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych oraz ich bliskich zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

4. Opłacanie kosztów sądowych związanych z kierowaniem wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

5. Opłacanie kosztów biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

6. Podnoszenie kwalifikacji członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

7. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemami alkoholowymi, narkotycznym – udzielenie pomocy finansowej dla Powiatu Kluczborskiego.).

Zadania te są realizowane w ramach poszerzenia i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami NPZ oraz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

8. Zwiększenie dostępności do pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu, członków ich rodzin oraz dla osób doznających i stosujących przemoc, poprzez prowadzenie poradnictwa w Gminnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzenia i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

9. Upowszechnianie informacji dot. adresów instytucji i miejsc, gdzie można uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną w konkretnych sytuacjach życiowych.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzenia i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba osób korzystająca z pomocy terapeutycznej, psychologicznej,
- liczba osób, której udzielono porad specjalistycznych w tym prawnych,
- liczba wniosków przyjętych przez GKRPA w sprawie objęcia osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu leczeniem odwykowym,
- liczba osób w stosunku do których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- liczba sporządzonych opinii przez biegłych w przedmiocie uzależnienia,
- liczba przeprowadzonych działań informacyjnych skierowanych do osób uzależnionych o możliwościach uzyskania wsparcia,

Zadanie II - Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Uzależnienie od alkoholu, picie szkodliwe, zażywanie innych środków psychoaktywnych zaburza cały system rodzinny, działa destrukcyjnie nie tylko na osobę nadużywającą alkoholu, narkotyków ale również na pozostałych członków rodziny.

W szczególności na negatywne skutki nadużywania alkoholu i narkotyków narażone są dzieci, które wychowują się w takich rodzinach. W związku z tym jednym z bardzo ważnych zadań samorządu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia specjalistycznego wszystkim członkom takich rodzin. Z uwagi na to, że w rodzinach z problemem alkoholowym często pojawia się zjawisko przemocy, w ramach zadania realizowane będą również działania mające na celu zapobieganie przemocy oraz zapewnienie stałej, kompleksowej i profesjonalnej pomocy specjalistycznej z ww. zakresu.

Realizacja wymienionego zadania może odbywać się w szczególności poprzez:

1. Doskonalenie i upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – dorosłych i dzieci.

Zadania te są realizowane w ramach zwiększenia dostępności specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

2. Wspieranie finansowe placówki interwencji kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie realizujących program ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zadania te są realizowane w ramach zwiększenia dostępności specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

3. Wspieranie finansowe Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Kluczborku realizującej programy psycho - korekcyjne z dziećmi z rodzin z problemem uzależnień od alkoholu.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - doskonalenie metod interwencji w sytuacji przemocy w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

4. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym poprzez:

a) wspieranie działalności grup terapeutycznych i samopomocowych dla dzieci min. grupy wsparcia. Udzielanie pomocy prawnej i psychologicznej;

b) finansowanie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub wychowawczych dla dzieci;

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

6. Wspieranie i finansowanie działalności świetlicy terapeutyczno-wychowawczych i terapeutycznych, placówki wsparcia dziennego realizującej programy terapeutyczne dla dzieci, a pełniących istotną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin alkoholowych.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

5. Prowadzenie edukacji społecznej na temat uzależnień, zjawiska przemocy i możliwości uzyskania pomocy oraz sposobów reagowania na przemoc (zakup i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych tj. broszury, ulotki, plakaty, filmy, książki i inne publikacje oraz prenumeraty dotyczące problematyki alkoholowej i uzależnień).

Zadania te są realizowane w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych,
- liczba rodzin objętych pomocą w sytuacji kryzysowych,
- liczba odbytych spotkań zespołu interdyscyplinarnego i powołanych grup roboczych,
- liczba działań edukacyjnych,
- liczba dzieci korzystających ze świetlicy terapeutyczno-wychowawczej/ placówki wsparcia dziennego.

Zadanie III - Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

W ramach tego zadania realizowane będą działania informacyjno – edukacyjne w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu, używania substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych skierowane do ogółu mieszkańców gminy Kluczbork.

Działania skierowane głównie do dzieci i młodzieży będą miały na celu przede wszystkim opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej, wspieranie abstynencji oraz przygotowanie młodego człowieka do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem alkoholu, jak również promocja zdrowego trybu życia wolnego od alkoholu czy narkotyków.

Natomiast działania skierowane do rodziców i opiekunów będą miały na celu przede wszystkim zwiększenie świadomości w zakresie zagrożeń wynikających z używania alkoholu i narkotyków przez młodych ludzi oraz innych uzależnień behawioralnych.

Realizacja wymienionego zadania może odbywać się w szczególności poprzez:

1. Organizowanie i finansowanie na terenie wszystkich typów szkół i placówek szkolno-wychowawczych programów profilaktycznych skierowanych bezpośrednio do dzieci i młodzieży. Programy te będą dotyczyły profilaktyki uzależnień od alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania oferty realizacji programów profilaktycznych i edukacji zdrowotnej, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

2. Podejmowanie razem ze szkołą działań o charakterze edukacyjnym dla rodziców z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych (zakup broszur, plakatów, ulotek o treściach edukacyjnych, innych rzeczy o charakterze profilaktycznym itp.).

Zadania te są realizowane w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

3. Wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez młodzież, skierowanych do grup rówieśniczych.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

4. Organizowanie szkoleń i kursów specjalistycznych wraz z obsługą gastronomiczną dla nauczycieli i pedagogów prowadzących zajęcia profilaktyczne z młodzieżą, rozwijających kompetencje.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

5. Wspieranie lokalnych i ogólnopolskich kampanii edukacyjnych związanych tematycznie z profilaktyką zdrowotną (np. Zachowaj Trzeźwy Umysł, Archipelag Skarbów, happeningi, debaty, konferencje, festyny).

Zadania te są realizowane w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

6. Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych, w tym zakupu niezbędnego sprzętu do prowadzenia tych zajęć, jako integralny element programu profilaktycznego, uwzględniającego zagadnienia związane ze zdrowym stylem życia, w szczególności dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

7. Finansowanie bieżącej działalności świetlicy terapeutyczno - wychowawczej dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz zagrożonych patologią - dożywianie dzieci uczęszczających w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych., wynagrodzenia dla nauczycieli, zakup pomocy dydaktycznych, podręczników, wycieczek.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin w ramach edukacji zdrowotnej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

8. Finansowanie wypoczynku letniego oraz zimowego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży w zakresie organizacji różnych form zagospodarowania czasu wolnego, promujących zdrowy styl życia i aktywny styl życia w ramach profilaktyki uzależnień o których mowa w Narodowym Programie Zdrowia.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci i młodzieży oraz edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

9. Organizowanie, współorganizowanie konkursów o tematyce profilaktycznej skierowanych do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, w tym zakupu nagród dla dzieci i młodzieży, poczęstunku dla biorących udział w tych konkursach.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

10. Finansowanie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub wychowawczych dla dzieci;

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin w ramach edukacji zdrowotnej zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

11. Finansowanie zajęć arteterapeutycznych opartych w szczególności o rękodzieło i techniki plastyczne z elementami profilaktyki uzależnień.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci i młodzieży oraz edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

12. Dofinansowanie działań profilaktycznych oraz interwencyjnych realizowanych przez Powiatową Komendę Policji w Kluczborku - podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach. Zakup materiałów edukacyjnych, informacyjnych, specjalistycznych broszur oraz gadżetów profilaktycznych pomocnych w organizacji działań profilaktycznych.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom zgodnie z założeniami NPZ..

13. Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia w szczególności poprzez: organizowanie imprez rodzinnych, festynów, organizację kampanii edukacyjnych wszystkimi kosztami z nimi związanymi.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych

(w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

14. Prowadzenie badań związanych zwłaszcza z diagnozą zachowań problemowych/ używaniem alkoholu.

Zadania te są realizowane w ramach monitorowania i badania problematyki, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

15. Finansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

Zadanie to jest realizowane w ramach zwiększa skuteczność w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

16. Dopuszczenie miejsc do prowadzenia zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych w ramach konstruktywnego spędzania czasu wolnego.

Zadania te są realizowane w ramach poszerzania i podnoszenia jakości oferty opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci i młodzieży oraz edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

17. Wspieranie projektów propagujących zdrowy, bez używek oraz agresji i przemocy styl życia.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

18. Organizacja szkoleń, warsztatów edukacyjnych wraz z kosztami obsługi gastronomicznej szkolenia dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracowników urzędu, którzy zajmują się profilaktyką uzależnień. Finansowanie udziału w szkoleniu wyjazdowych wraz z uwzględnieniem kosztów dojazdu.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

19. Organizowanie konferencji, debat spotkań dla specjalistów wraz z kosztami obsługi gastronomicznej.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba osób przeszkolonych z rozbiciem na poszczególne tematy szkoleń,
- liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w różnych programach, projektach i kampaniach,
- liczba akcji edukacyjno – informacyjnych,
- liczba warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- liczba udzielonych wsparć dla projektów propagujących zdrowy, bez używek oraz agresji styl życia.

Zadanie IV - Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Realizacja w/w zadania przez organizacje pozarządowe spełniające kryteria merytoryczne to dofinansowanie stowarzyszeń i organizacji zajmujących się profilaktyką, promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, współpracujących z samorządem lokalnym.

Partnerem dla Gminy w realizacji programu profilaktyki uzależnień są właśnie stowarzyszenia abstynenckie/trzeźwościowe, Kluby abstynenckie, Grupy wsparcia.

Działania podejmowane przez nie w różnych nurtach swej działalności to ważna rola w lokalnym systemie rozwiązywania problemów uzależnień. Stowarzyszenia prowadzą niezwykle cenne działania z zakresu promowania zdrowego i trzeźwego stylu życia dla osób dorosłych, ale również dzieci i młodzieży (*dni trzeźwości, wspólne wyjazdy, itp*). Dofinansowanie programu pomocy rodzinom z problemem uzależnień realizowanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczborku w zakresie realizacji programu pomocy rodzinie z problemem uzależnień.

Realizacja wymienionego zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

1. Współpraca z grupami samopomocowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie działań wspierających profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania te są realizowane w ramach edukacji zdrowotnej i profilaktyki uzależnień, zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

2. Wsparcie organizacji i instytucji podejmujących działania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, profilaktyki zdrowotnej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania te są realizowane w ramach redukcji szkód, leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych oraz ich bliskich zgodnie z założeniami Narodowego Programu Zdrowia.

Wskaźniki:

- liczba udzielonych dotacji dla organizacji pozarządowych,
- liczba dzieci, które skorzystały z wypoczynku i zajęć dofinansowanych w ramach realizacji Programu.

Zadanie V - Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów reklamy napojów alkoholowych Gmina będzie podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny.

W tym celu wymagana jest:

- systematyczna współpraca z policją, strażą miejską i wymiarem sprawiedliwości,
- kontrola punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w zakresie określonym ustawą.
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży osobom nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt lub pod zastaw.
- monitorowanie ilości wydanych zezwoleń na sprzedaż i podanie napojów alkoholowych.
- monitorowanie zgodności usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z póź.zm.).

Zadania te są realizowane w ramach zwiększania skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych zgodnie z założeniami NPZ.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży,
- liczba podejmowanych interwencji w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zadanie VI - Wspieranie Zatrudnienia Socjalnego Poprzez Organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.

Gmina Kluczbork nie ma podpisanej umowy z Centrum Integracji Społecznej CISPOL w Byczynie.

ROZDZIAŁ V – DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych to instytucja na której spoczywa obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu poddania się leczeniu odwykowemu.

Zgodnie z art. 24 ustawy, postępowanie zobowiązujące do podjęcia leczenia odwykowego dotyczy osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy oraz systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny. Oznacza to, że sam fakt uzależnienia od alkoholu nie może stanowić samoistnej podstawy do zobowiązania danej osoby do podjęcia leczenia odwykowego, lecz towarzyszyć temu muszą także określone negatywne zachowania w sferze społecznej.

Niniejszy program określa również zasady wynagrodzenia członków gminnej komisji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych:

Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługiwać będzie wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 300 zł za każdorazowy udział w posiedzeniach. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia stanowią podpisane przez członków GKRPA listy obecności.

Rozdział VI – ZASOBY DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI PROFILAKTYCZNEJ POMOCOWEJ W GMIENIE KLUCZBORK

Gmina Kluczbork przy prowadzeniu profilaktyki uzależnień współpracuje z wieloma instytucjami tj.:

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Przychodnia Pedagogiczno – Psychologiczna,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe,
- Poradnia Terapii Odwykowej.

**ROZDZIAŁ VII - ZASADY FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII**

Finansowanie niniejszego Programu będzie pochodziło ze środków uzyskanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Środki na realizację programu z podziałem na poszczególne zadania określone są w budżecie Gminy:

- w zakresie zapobiegania alkoholizmowi : dział 851, rozdział 85154,
- w zakresie zapobiegania narkomanii: dział 851, rozdział: 85153

Koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Uzależnień.